

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 31

DOM
2015-08-21
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
9879-15

SÖKANDE

Kontorab AB, 556541-8935

Ombud: Advokat Christian Wahlström
Advokatfirman Glimstedt
Box 1234
600 42 Norrköping

MOTPARTER

1. Södertälje kommun
151 89 Södertälje

2. Salems kommun
144 80 Rönninge

Ombud för 1 och 2:
Telge inköp AB
Box 633
151 27 Södertälje

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2015-08-24	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 617816

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Södertälje kommun och *Salems kommun* (kommunerna) genomför, som för-
enklat förfarande enligt 15 kapitlet lagen (2007:1091) om offentlig upp-
handling, LOU, en upphandling av ramavtal gällande toners och tillhörande
tjänster. Enligt tilldelningsbeslut daterat den 29 april 2015 hade, av de an-
bud som kvalificerat sig för utvärdering, Perfect Print Sverige AB (Perfect
Print) lägst jämförelsepris och Kontorab AB (Kontorab) näst lägst, och
kommunerna avser att teckna kontrakt med Perfect Print.

Kontorab yrkar att upphandlingen ska rättas genom att Perfect Prints anbud
förkastas och anför till stöd för sin talan bland annat följande.

Enligt förfrågningsunderlaget krävs två referensuppdrag som motsvarar
den aktuella upphandlingen. Perfect Prints ena referensuppdrag gäller nya
multifunktionsmaskiner samt support och övervakning av befintlig ut-
rustning, och det andra gäller leverans av hårdvara. Detta är andra typer av
uppdrag än leverans av toner som är en förbrukningsvara. I den aktuella
upphandlingen motsvarar leverans av hårdvara inte ens hälften av det upp-
givna kontraktsvärdet. Vid försäljning av hårdvara uppfylls service-
åtagandet enligt ett särskilt övervakningsprogram som är kopplat till hård-
varan, och det ställs då inte samma krav på dialog med kunden och sam-
körning av olika affärssystem. Kontorab ifrågasätter också det av Perfect
Print uppgivna ekonomiska värdet av sina referensobjekt. Deras referens-
uppdrag motsvarar inte aktuell upphandling vare sig till art eller till om-
fattning.

Perfect Print saknade ett kvalitetssystem som är certifierat av tredje part.
Ändå redovisas i deras anbud inte deras egen kvalitetspolicy eller deras
metoder för säkerställande av avtalad kvalitet. Därmed uppfyller Perfect
Print inte skall-kravet härom, enligt vilket anbudsgivaren ska arbeta enligt
ett kvalitetssystem och ha kvalitetsrutiner som säkerställer hög kvalitet.

Det kan ifrågasättas om Perfect Print över huvud taget har en sådan policy. Företag lägger ner stora resurser för att få certifieringar. Det måste ställas höga krav på redovisning av den egna policyn hos anbudsgivare som inte har certifiering, annars får dessa en otillbörlig konkurrensfördel. Uppgiften om att det hos Perfect Print finns en kvalitetspolicy som är "byggd utifrån ISO 9001" säger – vilket bekräftas av bifogat utlåtande från Swedac – inget om innehållet i en sådan kvalitetspolicy, omfattningen av denna eller vilka metoder som används för att säkerställa att kraven verkligen följs.

Perfect Print var inte miljöcertifierat. Trots detta innehåller deras anbud ingen beskrivning av hur man uppfyller kravet på miljöarbete eller redogörelse för det egna miljöarbetet, vilket enligt förfrågningsunderlaget krävs när anbudsgivaren inte är certifierad.

Perfect Prints anbud borde av dessa skäl ha förkastats. Att anbudet ändå utvärderats strider mot likabehandlingsprincipen. Om Perfect Prints anbud rätteligen hade förkastats skulle Kontorabs anbud ha antagits som det anbud med lägst jämförelsepris. Kontorab har därmed drabbats av skada av kommunernas överträdelse av LOU.

Kommunerna bestrider ingripande enligt LOU och anför till stöd för sin talan i huvudsak följande. Perfect Prints inlämnade referenser med anbud visar att dessa uppdrag omfattar leverans av toner, vilket är vad som efterfrågas i denna upphandling. Att referensuppdragen även innefattar leverans av annan utrustning har kommunerna inga synpunkter på. Då Perfect Print ännu inte är certifierade redovisades istället eget kvalitetssystem. I anbudet angavs att sådant är antaget på ledningsnivå, att det är byggt utifrån ISO 9001, att Perfect Print arbetar för att få sådan certifiering inom en snar framtid samt vem som är ansvarig kontaktperson för kvalitetspolicyn. Detta visar på omfattningen av kvalitetssystemet, och ISO 9001 är en känd och vedertagen metod. Detta bedöms vara en tillräcklig redovisning av metod. Också

punkten avvikelshantering är korrekt beskriven av Perfect Print. Även avseende miljö bestrids, med hänvisning till vad Perfect Print angett i anbudet, att kravet inte är uppfyllt. Kommunerna har genomfört upphandlingen i enlighet med LOU.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (RÅ 2009 ref. 69.)

Av praxis följer att det strider mot likabehandlingsprincipen att utvärdera och anta ett anbud som inte uppfyller skall-kraven, se EU-domstolens avgörande C-243/89, *Stora Bält*.

Referenser

I förfrågningsunderlaget, punkten 1.6.3, anges att anbudsgivaren som bevis på sin tekniska kapacitet ska "redovisa 2 st referensuppdrag från de senaste 3 åren, motsvarande denna upphandling". Kravet är som synes ganska allmänt formulerat och det preciseras inte i hur stor likheten måste vara med förvarande upphandling eller vad likheten framför allt måste bestå i.

Perfect Print har redovisat två referensuppdrag. I det ena anges bland annat att leverans av lasertoner skett varje vecka med fasta leveransdagar och att beställning av toner främst har skett med det kostnadsfria övervakningsprogram som Perfect Print tillhandahåller. I det andra, som innefattar att förse beställaren med lasertoner och bläckpatroner, anges också att man

använt övervakningsprogram som lärmar Perfect Print när toner börjar ta slut. Även om sådant program inte kan användas i förevarande upphandling, och oavsett att referensuppdragen också innefattar annat än toners med tillhörande tjänster, anser förvaltningsrätten att dessa referensuppdrag uppfyller skall-kravet i punkten 1.6.3 om att motsvara förevarande upphandling. Kommunerna har således inte brutit mot de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU. Skäl för ingripande enligt LOU på denna punkt saknas därför.

Kvalitetspolicy

Det är ostridigt att Perfect Print vid anbudslämnandet inte hade någon certifiering av sin kvalitetspolicy. I förfrågningsunderlaget, punkten 1.6.6, anges att det av anbud från anbudsgivare som saknar certifiering ska ingå och beskrivas

- a) omfattningen av kvalitetspolicy och ansvarig person,
- b) beskrivning av metoder som används för att säkerställa avtalad kvalitet, samt
- c) beskrivning av rutiner vid hantering av kundklagomål och avvikelshantering.

Gällande a) och b) har Perfect Print i sitt anbud angett namn på den som är ansvarig för företagets kvalitetspolicy samt att de har en kvalitetspolicy byggd utifrån ISO 9001 och arbetar för att bli certifierad enligt ISO 9001 inom en snar framtid. Kontorab har ifrågasatt om och i vilken utsträckning Perfect Print verkligen uppfyller en sådan policy. Enligt rättspraxis har en upphandlande myndighet ingen skyldighet att kontrollera att de uppgifter som lämnas i ett anbud i sig är riktiga om inte omständigheterna i det enskilda fallet ger anledning att ifrågasätta detta, se bland annat dom av Kammarrätten i Göteborg den 15 juli 2011, mål nr 6417-6422-10, och Kammarrätten i Jönköping den 25 februari 2015, mål nr 2947-14. Det är visserligen så att en upphandlande myndighet inte får efterge eller bortse från skall-krav

som uppställts i förfrågningsunderlaget, även om uppgifterna om bristande kravuppfyllelse blivit kända först i samband med överprövningsprocessen, se dom av Kammarrätten i Göteborg den 18 december 2009 i mål nr 4904-09. Det har dock inte i målet framkommit några uppgifter som talar för att Perfect Print inte har en kvalitetspolicy som i princip motsvarar ISO 9001, utan detta är endast en misstanke från Kontorabs sida. Förvaltningsrätten anser att Perfect Prints beskrivning av sin egen kvalitetspolicy är ganska kortfattad och att en bättre beskrivning hade varit önskvärd. Ändå anser förvaltningsrätten inte att Kontorab har påvisat någon bristande kravuppfyllelse som medför att kommunerna brutit mot LOU på dessa punkter.

Gällande c) har Perfect Print i sitt anbud angett sina rutiner vid reklamation i åtta punkter, från att reklamationsorder registreras i affärssystemet till hur undersökningar görs vid upprepade reklamationer. Detta får anses uppfylla skall-kravet på denna punkt. Förvaltningsrätten finner att det inte finns skäl för ingripande enligt LOU på den grunden att kommunerna inte borde ha godkänt Perfect Prints kvalitetspolicy.

Miljö

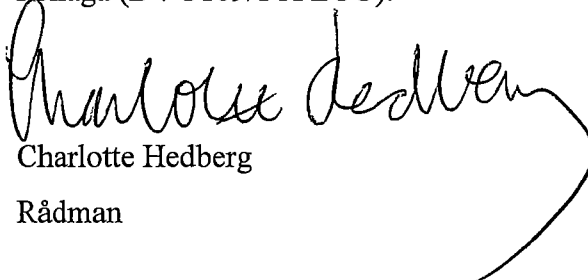
I förfrågningsunderlaget punkten 1.6.7 anges att anbudet ska innehålla en redogörelse för det egna miljöarbetet och namn på företagets miljöansvarige. I fritextfrågan under punkten anges att certifiering istället kan bifogas, och det är ostridigt att Perfect Print vid anbudslämnandet saknade sådan certifiering. Perfect Print har istället beskrivit att de arbetar enligt egen miljöpolicy grundad på ISO 14001, att de har visionen att få sådan certifiering inom en snar framtid, att deras produkter i största möjliga mån inte innehåller ämnen upptagna i REACH, CLP-förordningen eller KIFS 2005:7 samt att deras lasertoner uppfyller de relevanta kraven för tonerpulver enligt miljöstyrningsrådet. Det har inte framkommit några uppgifter som ger skäl att betvivla sanningshalten i Perfect Prints anbud eller som ger vid handen att kommunerna brutit mot LOU genom att godkänna detta.

Slusats

Det har inte framkommit att Perfect Prints anbud brister i kravuppfyllande på sätt som medför att kommunernas godkännande av detta strider mot LOU eller mot någon upphandlingsrättslig princip. Kontorabs ansökan om ingripande enligt LOU ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1 A LOU).

Charlotte Hedberg
Rådman

David Munck har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.